

Драчук Юрій Захарович,
д.е.н., професор, професор кафедри бізнес-адміністрування
та корпоративної безпеки,
Міжнародний гуманітарний університет,
Сав'юк Лариса Олександрівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри комп'ютерних технологій
в системах управління та автоматики,
Івано-Франківський національний університет нафти та газу,
Трушкіна Наталія Валеріївна,
магістр з економіки, в. о. наукового співробітника
відділу проблем перспективного розвитку
паливно-енергетичного комплексу,
Інститут економіки промисловості НАН України

ОЦІНКА ОБСЯГУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Одним із основних напрямів реалізації Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні та Національних проектів визнано розвиток публічно-приватного партнерства в промисловості регіонів при залученні різних джерел капітальних інвестицій. У цьому вважається актуальність проведеного дослідження. Для реалізації масштабних модернізаційних проектів у базових галузях промисловості регіону потребуються значні інвестиційні ресурси, потужним джерелом яких може стати приватний бізнес. На даний час зростає зацікавленість бізнесу до державної підтримки, що дозволяє знизити ризики приватних інвестицій, підвищити надійність інвестиційних проектів для кредитних організацій. Метою статті є оцінка обсягу капітальних інвестицій для інноваційного розвитку з урахуванням особливостей промислового регіону. Дослідження проведено для західних регіонів України. Аналіз динаміки основних показників інноваційного та інвестиційного розвитку в обстежених регіонах здійснено з використанням статистичних методів: розрахунку коефіцієнта рангової кореляції Спірмена та тісноти зв'язку між обсягами освоєних капітальних інвестицій і витрат на наукові та науково-технічні роботи. На основі розрахунку лінійного коефіцієнта кореляції Пірсона оцінено рівень лінійної кореляційної залежності між обсягами капітальних інвестицій та реалізованої інноваційної продукції, а також між обсягами фінансування інноваційної діяльності та реалізованої інноваційної продукції на рівні Закарпатського регіону. Наукова новизна дослідження полягає в удосконаленні методичних підходів до прогнозування показників інноваційно-інвестиційної діяльності в обстежених західних регіонах України. Практична значущість дослідження – на основі одержаних прогнозних значень показників інноваційно-інвестиційної діяльності можлива розробка стратегічної програми соціально-економічного розвитку західних регіонів України. Подальші дослідження будуть спрямовані на обґрунтування проблеми ефективного функціонування промислових регіонів на засадах інноваційної моделі розвитку.

Ключові слова: інноваційний розвиток, капітальні інвестиції, види економічної діяльності, показники, оцінка, регіональні особливості, публічно-приватне партнерство.

ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання потребують створення передумов для структурно-інноваційної перебудови економіки регіону, де передбачається формування бази інвестиційних пропозицій і надання підтримки проектам, спрямованим на розвиток високотехнологічної конкурентоспроможної продукції, функціонування інфраструктурних і базових секторів економіки; включення в галузеві програми інвестиційних проектів, спрямованих на випуск високотехнологічної продукції; розвитку інноваційної інфраструктури, організації підготовки фахівців з венчурного підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підвищення інвестиційної активності регіонів з урахуванням специфіки соціально-економічного розвитку знаходяться в центрі уваги вітчизняних учених [1-5]. З аналізу наукових джерел,

можна зробити висновок, що значну увагу приділено визначенню змісту терміна «інвестиційна безпека регіону», систематизації чинників та оцінці рівня регіональної інвестиційної безпеки, обґрунтуванню напрямів її підвищення [6-9]. При цьому підкреслено, що інвестиційна безпека регіону «...має передбачати не тільки обсяг інвестування, що забезпечує розширене відтворення, інноваційний розвиток, але й таку структуру інвестицій за сферами господарювання, яка є найбільш економічно доцільною та ефективною, враховуючи регіональні природні, культурні та історичні особливості» [9, с. 268]. Дослідниками виявлено лінійну залежність інноваційної діяльності та інвестиційної активності регіонів України в контексті концепції сталого розвитку, а також закономірні взаємозв'язки інвестиційної активності та соціально-економічного розвитку регіонів [10, с. 217]; відзначено систему показників, що характеризують інноваційний розвиток у регіоні; розкрито методику рейтингової оцінки інноваційного розвитку регіону за допомогою

інтегральних індикаторів [11, с. 263]; обґрунтовано методологічні підходи до організації та оцінки інвестиційно-інноваційної діяльності в регіоні [12-13]; визначено модель з оцінки стійкості регіональної кластерної структури [14]; виявлено основні ризики та потенційні можливості для активізації інвестиційної діяльності у короткостроковій перспективі; відзначено заходи державної політики, реалізація яких сприятиме активізації інвестиційної діяльності підприємств, формуванню сприятливого інвестиційного клімату [15].

Подальших досліджень потребують методичні підходи до прогнозування показників інноваційної та інвестиційної діяльності в регіонах України з урахуванням коефіцієнта рангової кореляції Спірмена та лінійного коефіцієнта кореляції Пірсона, чим і обумовлено тему даної роботи.

Мета статті (постановка завдання). Мета статті

полягає в оцінці обсягу капітальних інвестицій для інноваційного розвитку з урахуванням регіональних особливостей.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зі статистичних даних задіяних регіонів найвищий рівень інноваційної активності відзначено на підприємствах Рівненської (23,9% інноваційно-активних підприємств), Івано-Франківської (21,1) та Харківської (20,9%) областей. З відомостей Державної служби статистики України кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, в Івано-Франківській області скоротилася за 2005-2014 рр. на 23,8%, у Львівській – на 17,2%, у Закарпатській – на 47,6%, у Тернопільській – на 31,2%, у Чернівецькій області – на 12,5% (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість організацій, що виконують наукові та науково-технічні роботи

Регіон	Роки				2014 р. до 2005 р., %
	2005	2010	2013	2014	
Івано-Франківська	21	23	15	16	76,2
Питома вага регіону, %	1,4	1,8	1,3	1,6	
Львівська	87	82	76	72	82,8
Питома вага регіону, %	5,8	6,3	6,6	7,2	
Закарпатська	21	16	13	11	52,4
Питома вага регіону, %	1,4	1,2	1,1	1,1	
Тернопільська	16	14	11	11	68,8
Питома вага регіону, %	1,1	1,1	0,9	1,1	
Чернівецька	24	24	23	21	87,5
Питома вага регіону, %	1,6	1,8	2,0	2,1	

Складено за даними: [16, с. 10].

За аналізом, питома вага обсягу витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт в обстежених західних регіонах України несуттєва у загальному обсязі фінансування. Серед регіонів лише у

Львівській області значна увага приділена фінансуванню наукових досліджень і комерціалізації інноваційних розробок (табл. 2).

Таблиця 2

Питома вага регіону в загальному обсязі витрат на наукові та науково-технічні роботи, %

Регіони	Роки			
	2005	2010	2013	2014
Івано-Франківська	0,6	0,7	0,3	0,4
Львівська	3,1	3,2	2,8	2,8
Закарпатська	0,3	0,3	0,3	0,3
Тернопільська	0,2	0,2	0,1	0,1
Чернівецька	0,3	0,4	0,3	0,4

Складено за даними: [16, с. 82].

За розрахунками, в досліджуваних регіонах України зазначено нерівномірну тенденцію фінансування виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування. В Івано-Франківській області питома вага витрат у загальному обсязі фінансування припадала у 2014 р. на власні кошти підприємств (0,8%); у Львівській, Закарпатській, Тернопільській та Чернівецькій областях – на кошти державного бюджету (відповідно,

4,8; 0,7; 0,5 і 0,2%) (табл. 3).

З аналізу основних показників інноваційної діяльності промислових підприємств західних регіонів України, Львівська область посідає 1-е місце. Лише за обсягом реалізованої інноваційної продукції лідерство очолює Закарпатська область (1-е місце), на 2-му місці – Івано-Франківська область. Львівська область за цим показником – 3-є місце серед 5 обстежених західних регіонів (табл. 4).

Таблиця 3

Питома вага обсягу витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у регіонах за джерелами фінансування (2014 р., %)

Регіони	Джерела фінансування				
	державного бюджету	власні кошти	вітчизняні інвестори	іноземні держави	інші джерела
Івано-Франківська	0,4	0,8	0,2	0,2	–
Львівська	4,8	0,4	3,6	0,4	2,3
Закарпатська	0,7	0,1	0,01	0,06	0,03
Тернопільська	0,2	0,04	0,04	–	0,05
Чернівецька	0,5	0,1	0,2	0,5	0,04

Складено за даними: [16, с. 84].

Таблиця 4

Питома вага обсягу регіону в загальному обсязі показників інноваційної діяльності промислових підприємств (2014 р., %)

Основні показники інноваційної діяльності	Регіони				
	Івано-Франківська	Львівська	Закарпатська	Тернопільська	Чернівецька
Кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	6,2	8,0	1,0	2,2	2,1
Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації	5,7	8,2	1,0	1,9	1,7
Кількість промислових підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію	7,1	7,7	1,2	2,2	1,8
Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності	1,2	2,9	0,2	0,7	0,9
Обсяг реалізованої інноваційної продукції	2,5	2,4	3,8	0,4	0,3

Складено за даними: [16, с. 165, 170, 181, 191, 193].

За даними обстеження інноваційної діяльності в економіці задіяних регіонів (період 2012-2014 рр.) виявлено ряд чинників, що перешкоджають впровадженню інновацій на підприємствах. Серед них основні: відсутність достатніх власних коштів підприємства (11,4% опитуваних підприємств); відсутність кредиту або прямих інвестицій (6,1%); затримка в одержанні державної допомоги або субсидій для інновацій (5,8%); значна конкуренція на

ринку (4,3%) [17, с. 6].

Обсяг капітальних інвестицій в обстежених західних регіонах України зменшився в порівнянних цінах: у Закарпатській області цей показник знизився за 2011-2014 рр. на 38,8%, у Тернопільській – на 34,4%, у Чернівецькій – на 37,1%, у Львівській області – на 42%. В Івано-Франківській області спостерігається тенденція суттєвого зростання цього показника – майже в 2,3 рази (табл. 5).

Таблиця 5

Динаміка обсягу капітальних інвестицій у регіонах України (у порівнянних цінах, млн грн)

Регіони	Роки				2014 р. до 2011 р., %
	2011	2012	2013	2014	
Івано-Франківська	3728,3	5905,9	4202,2	8676,2	232,7
Львівська	14573,1	9698,2	7991,0	8456,2	58,0
Закарпатська	4080,5	2238,0	2304,7	2496,5	61,2
Тернопільська	2831,9	4120,9	2541,5	1857,0	65,6
Чернівецька	1713,3	2494,3	2175,7	1078,0	62,9

Складено за даними: [18, с. 176, 177].

Аналіз показує, що питома вага обсягу капітальних інвестицій Івано-Франківської області в загальному по країні обсязі зростає за 2011-2014 рр. на 4,0%, Львівської – на 0,4%, Закарпатської та Тернопільської областях – на 0,2%. У Чернівецькій області значення цього показника майже не змінювалося і становило 0,6% в загальному по країні

обсязі капітальних вкладень (табл. 6).

Обсяг освоєних капітальних інвестицій в Івано-Франківській області сягнув за 2010-2014 рр. до 33,1%, у Тернопільській – 6,7%, у Закарпатській – 6%. У Львівській області цей показник скоротився за цей період на 0,9%, у Чернівецькій області – на 23,7% (табл. 7).

Динаміка частки обсягу капітальних інвестицій регіону, %

Області	Роки			
	2011	2012	2013	2014
Івано-Франківська	1,2	1,9	1,8	5,2
Львівська	4,7	3,0	3,4	5,1
Закарпатська	1,3	0,7	1,0	1,5
Тернопільська	0,9	1,3	1,1	1,1
Чернівецька	0,6	0,8	0,9	0,6

Складено за даними: [18, с. 176].

Таблиця 7

Динаміка обсягу освоєних капітальних інвестицій у регіонах України (млн грн)

Регіони	Роки					2014 р. до 2010 р., %
	2010	2011	2012	2013	2014	
Закарпатська	2489,1	3351,5	2736,1	2645,8	2638,7	106,0
Івано-Франківська	5135,8	4415,3	5166,9	4797,2	6837,5	133,1
Львівська	9646,0	12956,7	11173,3	9816,7	9555,0	99,1
Тернопільська	2427,8	2673,6	3374,8	2976,2	2590,0	106,7
Чернівецька	2210,8	2486,7	2229,3	2257,4	1686,9	76,3

Складено за даними: [19, с. 4; 20, с. 4; 21, с. 5; 22, с. 5; 23, с. 5].

Питома вага обсягу освоєних капітальних інвестицій в Івано-Франківській області в загальному по країні обсязі зросла за 2010-2014 рр. на 0,4%, Львівської, навпаки, зменшилася – на 0,8%, Чернівецької області – на 0,4%. У Закарпатській та

Тернопільській областях значення цього показника майже не змінювалося і становило 1,2% в загальному по країні обсязі освоєних капітальних вкладень (табл. 8).

Таблиця 8

Динаміка частки регіону в загальноукраїнському обсязі освоєних капітальних інвестицій, %

Регіони	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Закарпатська	1,3	1,3	0,9	1,0	1,2
Івано-Франківська	2,7	1,7	1,8	1,8	3,1
Львівська	5,1	5,0	3,8	3,7	4,3
Тернопільська	1,3	1,0	1,1	1,1	1,2
Чернівецька	1,2	1,0	0,8	0,8	0,8

Складено за даними: [19, с. 5; 20, с. 5; 21, с. 6; 22, с. 6; 23, с. 6].

За розрахунками, в обстежених західних регіонах України спостерігається тенденція до нерівномірної структури капітальних інвестицій за джерелами фінансування.

У 2014 р. у Закарпатській, Тернопільській та Чернівецькій областях значну частку в структурі

капітальних інвестицій склали кошти місцевих бюджетів (відповідно, 2,8; 2,7 та 2,5%), в Івано-Франківській – кошти іноземних інвесторів (6,4%), у Львівській – кошти державного бюджету (4,6%) (табл. 9).

Таблиця 9

Структура капітальних інвестицій у західних регіонах України за джерелами фінансування, %

Регіони / роки	Джерела фінансування				
	Державний бюджет	Кошти місцевих бюджетів	Власні кошти підприємств	Кредити банків та інших позик	Кошти іноземних інвесторів
Закарпатська					
2010	1,3	0,3	0,8	1,2	3,0
2014	0,7	2,8	0,7	0,2	–
Івано-Франківська					
2010	2,2	4,3	2,3	2,1	0,6
2014	2,0	4,0	1,8	2,9	6,4

Продовження табл. 9

Львівська					
2010	12,5	4,2	4,6	3,5	0,5
2014	4,6	3,7	3,3	5,6	3,3
Тернопільська					
2010	0,5	0,7	0,9	1,7	2,2
2014	0,5	2,7	0,8	1,7	–
Чернівецька					
2010	2,6	2,8	0,7	0,5	0,4
2014	1,1	2,5	0,4	0,2	–

Складено за даними: [19, с. 6-7; 23, с. 7-8].

З аналізу статистичних даних, у структурі капітальних інвестицій за видами економічної діяльності будівництво посідає 1-е місце, промисловість – 2-е місце. Спостерігається

нерівномірна тенденція інвестування інноваційного розвитку за видами економічної діяльності в обстежених західних регіонах України (табл. 10).

Таблиця 10

Структура капітальних інвестицій у західних регіонах України за видами економічної діяльності (2014 р., у % до загального обсягу)

Види економічної діяльності	Регіони				
	Закарпатська	Івано-Франківська	Львівська	Тернопільська	Чернівецька
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	2,2	6,0	4,9	22,8	17,3
Промисловість	28,3	37,9	28,8	15,7	11,3
Будівництво	49,3	39,9	32,6	26,3	46,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів	3,0	6,5	6,7	3,3	3,4
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2,5	2,9	7,6	16,7	0,9
Тимчасове розміщення та організація харчування	0,8	0,4	2,7	0,2	2,7
Інформація та телекомунікації	0,1	0,1	1,2	1,1	0,2
Фінансова та страхова діяльність	0,4	–	1,1	–	0,2
Операції з нерухомим майном	2,0	0,5	7,6	2,5	2,2
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,6	0,5	1,1	3,1	0,2
Діяльність у сфері обслуговування	0,6	1,2	1,5	4,0	3,8
Державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування	6,2	3,5	2,4	2,5	9,3
Освіта	1,3	0,2	0,6	0,9	0,2
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1,7	0,4	0,7	0,4	1,1

Складено за даними: [23, с. 34-36].

В обстежених регіонах України у структурі капітальних інвестицій за видами промислової продукції на 1-му місці переробна промисловість, на 2-

му – постачання електроенергії, газу, пари та кондиційного повітря, на 3-му – добувна промисловість та розроблення кар'єрів (табл. 11).

Таблиця 11

Структура капітальних інвестицій у західних регіонах України за видами промислової продукції (2014 р., у % до загального обсягу)

Види промислової діяльності	Регіони				
	Закарпатський	Івано-Франківський	Львівський	Тернопільський	Чернівецький
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	10,3	1,4	2,7	6,7	0,9
Переробна промисловість	62,7	90,6	60,3	69,5	56,9
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	26,1	7,3	35,3	19,6	37,3
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1,0	0,8	1,8	4,2	4,9

Складено за даними: [23, с. 40-42].

Отже, за результатами обстеження, у задіяних для дослідження регіонах відзначено тенденцію скорочення обсягу капітальних інвестицій для інноваційного розвитку, що, своєю чергою, негативно впливає на соціально-економічне становище регіонів.

За загальними обсягами освоєних капітальних

інвестицій і витрат на наукові та науково-технічні роботи в регіоні (на прикладі Закарпатської області) за коефіцієнтом кореляції рангу Спірмена [24; 25] визначається тіснота (сила) і напрям кореляційного зв'язку між двома змінними (табл. 12).

Таблиця 12

Дані для розрахунку коефіцієнта рангової кореляції

Обсяг освоєних капітальних інвестицій X, млн грн	Фінансування наукових та науково-технічних робіт Y, млн грн	До розрахунку коефіцієнта рангової кореляції			
		ранги		різниця рангів d = x - y	квадрат різниці рангів d ²
		x	y		
2489,1	25,3	1	1	0	0
3351,5	31,6	5	2	3	9
2736,1	35,7	4	4	0	0
2645,8	37,0	3	5	-2	4
2638,7	32,5	2	3	-1	1

Коефіцієнт рангової кореляції Спірмена є непараметричною мірою статистичної залежності між двома змінними. За ним оцінюється, наскільки задовільним може бути відношення між двома змінними за допомогою монотонної функції. Цей коефіцієнт розраховується за формулою:

$$r = 1 - \frac{6 \sum d^2}{N(N^2 - 1)}, \quad (1)$$

де $\sum d^2$ – сума квадратів різниці рангів;

N – кількість спостережень.

З використанням даних табл. 12 і за формулою (1) маємо $r = 0,35$. Отже, між обсягами освоєних капітальних інвестицій та фінансуванням наукових та науково-технічних робіт у Закарпатській області наявна слабка тіснота зв'язку (значення коефіцієнта кореляції Спірмена становить лише 0,35).

Сила зв'язку між двома ознаками визначається за лінійним коефіцієнтом кореляції Пірсона (табл. 13).

Таблиця 13

Дані для розрахунку лінійного коефіцієнта кореляції

Обсяг капітальних інвестицій (у порівняних цінах) X, млн грн	Обсяг реалізованої інноваційної продукції Y, млн грн	До розрахунку лінійного коефіцієнта кореляції	
		X ²	Y ²
2304,7	1363,9	5311642,09	1860223,21
2496,5	837,6	6232512,25	701573,76

У статистиці коефіцієнт кореляції Пірсона r є показником кореляції (лінійної залежності) між двома змінними x та y, який набуває значень від -1 до +1 включно і використовується в наукових дослідженнях [26; 27].

З використанням даних табл. 13 та формули:

для середніх значень показників \bar{X} , \bar{Y} :

$$\bar{X} = \sum X/N, \bar{Y} = \sum Y/N, \overline{XY} = \sum X_i Y_i / N;$$

для дисперсій:

$$S^2(X) = \sum X^2/N - (\bar{X})^2, S^2(Y) = \sum Y^2/N - (\bar{Y})^2;$$

для середньоквадратичного відхилення:

$$S(X) = \sqrt{S^2(X)}, S(Y) = \sqrt{S^2(Y)}$$

одержується лінійний коефіцієнт кореляції Пірсона:

$$r_{XY} = \overline{XY} - \bar{X} \bar{Y} / S(X) S(Y), \quad (2)$$

тобто $r_{XY} = -1$.

Таким чином, між обсягами капітальних

інвестицій та реалізованої інноваційної продукції відзначається високий рівень лінійного кореляційного зв'язку, оскільки значення лінійного коефіцієнта кореляції становить -1. Знак «-» означає, що при зростанні обсягу капітальних інвестицій зменшується обсяг реалізованої інноваційної продукції.

Аналогічні розрахунки виконано з метою виявлення рівня лінійного кореляційного зв'язку між обсягами фінансування інноваційної діяльності та реалізованої інноваційної продукції (табл. 14).

За розрахунками виявлено, що між обсягами фінансування інноваційної діяльності та реалізованої інноваційної продукції існує сильний кореляційний зв'язок (значення коефіцієнта кореляції становить 0,999).

Виконані розрахунки на основі використання авторегресійної моделі, результати яких опубліковано в роботах [28, с. 11; 29, с. 237] свідчать, що надалі можливе зменшення показника інноваційності у регіонах. Лише обсяг витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт в Івано-Франківській, Львівській, Закарпатській та Чернівецькій областях зростатиме.

Таблиця 14

Дані для розрахунку лінійного коефіцієнта кореляції

Обсяг фінансування інноваційної діяльності X, млн грн	Обсяг реалізованої інноваційної продукції Y, млн грн	До розрахунку лінійного коефіцієнта кореляції	
		X ²	Y ²
25,03	1363,9	626,50	1860223,21
16,58	837,6	274,90	701573,76

Суттєве збільшення обсягів капітальних інвестицій та освоєних капітальних інвестицій прогнозується у 2016 р. в Івано-Франківській області (табл. 15).

Таблиця 15

Прогнозні значення показника інноваційно-інвестиційної діяльності в обстежених західних регіонах України

Показники / Регіони	Прогнозне значення на 2016 р.	2016 р. до 2005 р., %
Кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи		
Івано-Франківська	13	61,9
Львівська	63	72,4
Закарпатська	7	33,3
Тернопільська	8	50,0
Чернівецька	19	79,2
Обсяг витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт, млн грн		
Івано-Франківська	32,2	105,2
Львівська	289,1	180,7
Закарпатська	35,1	217,5
Тернопільська	9,9	80,0
Чернівецька	37,0	243,8
Обсяг капітальних інвестицій (у порівняних цінах), млн грн		
Івано-Франківська	13636,9	365,8*
Львівська	5059,4	34,7*
Закарпатська	1378,9	33,8*
Тернопільська	1354,0	47,8*
Чернівецька	810,7	47,3*
Обсяг освоєних капітальних інвестицій, млн грн		
Івано-Франківська	7951,6	180,1*
Львівська	9204,7	71,0*
Закарпатська	2608,7	77,8*
Тернопільська	2586,4	96,7*
Чернівецька	1492,4	60,0*

Примітка: * відношення 2016 р. до 2011 р., %.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У задіяних для дослідження промислових регіонах України існує ряд проблем впровадження інновацій, які обумовлено недостатнім обсягом інвестиційних ресурсів та неефективною реалізацією механізмів державного регулювання інноваційної діяльності.

До стратегічних пріоритетів розвитку західних регіонів країни слід віднести: створення високоєфективного інноваційно-виробничого комплексу шляхом реконструкції на базі новітніх технологій усіх галузей промисловості, інтеграції їх до

єдиної системи розробки, виробництва та реалізації високотехнологічної конкурентоспроможної продукції, впровадження нових підходів в управлінні; сприяння розширенню міжрегіональної кооперації у високотехнологічних виробництвах та створенню бізнес-структур.

Відзначене сприятиме збільшенню питомої ваги підприємств, що впроваджують інновації, та частки інноваційної продукції в загальному обсязі реалізації промислової продукції. Проблеми ефективного функціонування промислових регіонів на засадах інноваційної моделі розвитку залишаються актуальними та потребують подальшої активізації в сучасних умовах господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шевченко О. В. Інвестиційна активність регіонів України: вплив на економічне зростання / О. В.

Шевченко // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1(10). – С. 175-181.

2. Миронюк Т. І. Інвестиційна діяльність підприємств Одеського регіону / Т. І. Миронюк // Економіка харчової промисловості. – 2013. – № 2(18). – С. 59-63.

3. Захарін С. В. Фінансові інструменти управління інвестиційною діяльністю у регіоні / С. В. Захарін // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 3(141). – С. 102-108.

4. Сімків Л. Є. Проблеми диспропорційного розвитку регіонів України та шляхи їх подолання / Л. Є. Сімків // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6. – С. 122-128.

5. Сюркало Б. І. Динаміка інвестиційних потоків у Сумській області / Б. І. Сюркало, П. С. Родіонова [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2015. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3720>.

6. Кириленко В. І. Інвестиційна складова економічної безпеки: монографія / В. І. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2005. – 256 с.

7. Герасимчук З. В. Інвестиційний потенціал регіону: методика оцінки, механізми нарощення: монографія / З. В. Герасимчук, В. Р. Ткачук. – Луцьк: Надстир'я, 2009. – 232 с.

8. Олександренко І. В. Інвестиційна безпека регіону: теоретичний аспект / І. В. Олександренко // Економічний форум. – 2012. – № 4. – С. 169-176.

9. Марченко О. М. Інвестиційна безпека Львівської області: стан та напрями поліпшення / О. М. Марченко, Л. В. Гурковська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 2. – С. 266-278.

10. Скоробогатова Н. Є. Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи / Н. Є. Скоробогатова // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2010. – № 7. – С. 214-222.

11. Уманець Т. В. Система індикаторів оцінки інноваційного розвитку: регіональний аспект / Т. В. Уманець, О. В. Лучакова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18771/1/55-260-268.pdf>.

12. Пепа Т. В. Стратегічний вектор організації інвестиційно-інноваційної діяльності в регіоні (методологічний аспект) / Т. В. Пепа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file.pdf>.

13. Якимова А. М. Вплив інвестицій на ефективність функціонування підприємств транспорту / А. М. Якимова [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2010. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=291>.

14. Іванов Ю. Б. Оцінка стійкості регіональних кластерних структур в аспекті їх ресурсного потенціалу / Ю. Б. Іванов, А. Д. Олійнік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/15_35.pdf.

15. Павлюк А. П. Щодо ризиків і перспектив активізації інвестиційної діяльності в Україні: аналіз. записка / А. П. Павлюк; Нац. ін-т стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1550>.

16. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 256 с.

17. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2012–2014 років (за міжнародною методологією). – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 6 с.

18. Статистичний щорічник України за 2014 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 586 с.

19. Капітальні інвестиції в Україні за 2010 рік: стат. бюлетень. – К.: Державний комітет статистики України, 2011. – 44 с.

20. Капітальні інвестиції в Україні за 2011 рік: стат. бюлетень. – К.: Державний комітет статистики України, 2012. – 44 с.

21. Капітальні інвестиції в Україні за 2012 рік: стат. бюлетень. – К.: Державний комітет статистики України, 2013. – 38 с.

22. Капітальні інвестиції в Україні за 2013 рік: стат. бюлетень. – К.: Державний комітет статистики України, 2014. – 44 с.

23. Капітальні інвестиції в Україні за 2014 рік: стат. бюлетень. – К.: Державний комітет статистики України, 2015. – 44 с.

24. Ковтун Н. В. Статистичне дослідження інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності: теорія, методологія, практика / Н. В. Ковтун. – К.: Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2005. – 442 с.

25. Пугачова М. В. Методологічні засади статистичного моніторингу ділової активності підприємств: монографія / М. В. Пугачова. – К.: Інформаційно-аналітичне агентство, 2007. – 536 с.

26. Семенов В. В. Інноваційно-інвестиційні процеси в аграрному секторі: нормативний аналіз та економетричні методи дослідження впливу на суспільний добробут: монографія / В. В. Семенов, О. Д. Витвицька, М. М. Кулаєць, В. А. Скрипниченко; Нац. Науковий Центр «Інститут аграрної економіки». – К.: НАУ, 2009. – 254 с.

27. Науковий та інноваційний потенціал України у міжнародних статистичних порівняннях: монографія / І. Ю. Сгоров, І. А. Жукович, Ю. О. Рижкова. – К.: Інформаційно-аналітичне агентство, 2010. – 156 с.

28. Драчук Ю. З. Обсяги інвестування інноваційного розвитку вугільної галузі: реалії і прогнози / Ю. З. Драчук, Н. В. Трушкіна, Г. Є. Беляєва // Уголь України. – 2015. – Июль-август. – С. 9-16.

29. Драчук Ю. З. Тенденції та закономірності інвестування інноваційного розвитку вугільної

промисловості / Ю. З. Драчук, Н. В. Трушкіна, Г. Є. Беляєва // Форум гірників-2015: матеріали Міжнар. наук.-техн. конф., Дніпропетровськ, 30 вересня – 3 жовтня 2015 р. – Дніпропетровськ: Нац. гірничий ун-т, 2015. – С. 232-241.

Драчук Юрий Захарович, Савьюк Лариса Александровна, Трушкіна Наталья Валерьевна
ОЦЕНКА ОБЪЕМА КАПИТАЛЬНЫХ ИНВЕСТИЦИЙ ДЛЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Одним из основных направлений реализации Программы развития инвестиционной и инновационной деятельности в Украине и Национальных проектов определено развитие публично-частного партнерства в промышленности регионов при привлечении разных источников капитальных инвестиций. В этом состоит актуальность данного исследования. Для реализации масштабных модернизационных проектов в базовых отраслях промышленности региона требуются значительные инвестиционные ресурсы, мощным источником которых может стать частный бизнес. В настоящее время растет интерес бизнеса к государственной поддержке, что позволяет снизить риски частных инвестиций, повысить надежность инвестиционных проектов для кредитных организаций. Целью статьи является оценка объема капитальных инвестиций для инновационного развития с учетом особенностей промышленного региона. Исследование проведено для западных регионов Украины, где анализ динамики основных показателей инновационного и инвестиционного развития в обследованных регионах осуществлен с использованием статистических методов: расчета коэффициента ранговой корреляции Спирмена и тесноты связи между объемами освоённых капитальных инвестиций и затрат на научные и научно-технические работы. На основе расчета линейного коэффициента корреляции Пирсона оценен уровень линейной корреляционной зависимости между объемами капитальных инвестиций и реализованной инновационной продукцией, а также между объемами финансирования инновационной деятельности и реализованной инновационной продукцией на уровне Закарпатского региона. Научная новизна исследования состоит в совершенствовании методических подходов к прогнозированию показателей инновационно-инвестиционной деятельности в обследованных западных регионах Украины. Практическая значимость исследования – на основе полученных прогнозных значений показателей инновационно-инвестиционной деятельности возможна разработка стратегической программы социально-экономического развития западных регионов Украины. Дальнейшие исследования будут направлены на обоснование проблемы эффективного функционирования промышленных регионов на основе инновационной модели развития.

Ключевые слова: инновационное развитие, капитальные инвестиции, виды экономической деятельности, показатели, оценка, региональные особенности, публично-частное партнерство.

Drachuk Yu., Savyuk L., Trushkina N.

ASSESSMENT OF VOLUME OF CAPITAL INVESTMENTS FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT:
REGIONAL ASPECT

The development of public-private partnerships in industrial regions attracting different sources of capital investment has been identified as one of the main directions of the Program of investment and innovation development in Ukraine and national projects. This is considered the relevance of the study. Significant investment resources are required for large-scale modernization projects in key sectors of industry in the region, where a private business could be a powerful source. At present, interest of business to state support is growing, because it helps to reduce the risks of private investment, improve the reliability of investment projects for credit institutions. The aim of the article is assessment of the volume of capital investments for innovative development taking into account the characteristics of the industrial region. The study has been conducted for the western regions of Ukraine. The analysis of dynamics of the basic indicators of the innovation and investment development in the surveyed regions has been implemented using statistical methods: calculation of Spearman's rank correlation coefficient and the closeness of the connection between the volumes of assimilated capital investments and the cost of scientific and technical work. The level of linear correlation between the amount of capital investments and sales of innovative products, as well as between the amount of financing of innovative activity and sales of innovative products in the Zakarpattia region level has been evaluated based on the calculation of linear Pearson correlation coefficient. The scientific novelty of the study is the improvement of methodical approaches to forecasting indicators of innovation and investment activity in the surveyed western regions of Ukraine. The practical significance of the study is that the development of a strategic program of social and economic development of the western regions of Ukraine is possible based on the predictive values of the indicators of innovation and investment activity.

Keywords: innovative development, capital investment, economic activities, performance, evaluation, regional features, public-private partnership.

Одержано 08.02.2016 р.